

Grafički fakultet

Suprematizam

Student: Leon Pavliša

Smjer: dizajn grafičkih proizvoda

Kolegij: Likovno grafička kultura 2

Sadržaj:

1. Uvod	3
1.1 Pojava	3
2. Ključni principi i glavni predstavnici	3-5
3. Zaključak	5-6
4. Literatura	7

Suprematizam je umjetnički pokret koji je nastao u Rusiji početkom 20. stoljeća, a čiji je osnivač bio Kazimir Maljevič. Ovaj pravac predstavlja jedan od najvažnijih trenutaka u povijesti avangardne umjetnosti, te je imao dubok utjecaj na razvoj moderne umjetnosti. Suprematizam je naglašavao čistu apstrakciju i geometrijske oblike, odbacujući svaku reprezentativnost i usredotočujući se na osnovne vizualne elemente poput kvadrata, kruga i pravokutnika. U ovom seminaru istražiti ćemo povijesni kontekst, ključne principe, glavne predstavnike i utjecaj suprematizma na kasniju umjetnost.

Pojava suprematizma nije bila slučajna niti izolirana. Ovaj pokret se razvio u vremenu velikih društvenih, političkih i kulturnih previranja u Rusiji. Početak 20. stoljeća bio je obilježen intenzivnim promjenama, uključujući Prvi svjetski rat, Rusku revoluciju 1917. godine i građanski rat koji je uslijedio. Ove događaje pratile su duboke promjene u društvu, kulturi i ekonomiji, te su umjetnici tražili nove načine izražavanja koji bi odražavali dinamičnost i često turbulentno vrijeme u kojem su živjeli.

Kazimir Maljevič, slikar i teoretičar umjetnosti, bio je ključna figura u razvoju suprematizma. Njegova potraga za čistom umjetnošću, oslobođenom od svakodnevnih briga i društvenih tema, odražavala je želju za duhovnom revolucijom u umjetnosti. Maljevič je vjerovao da umjetnost treba biti oslobođena svih veza sa stvarnošću i da se treba fokusirati na osnovne forme i boje. Njegov rad predstavljao je radikalni prekid s prošlošću i uvod u novu eru apstraktne umjetnosti

Ključni principi suprematizma

Suprematizam je bio zasnovan na nekoliko osnovnih principa:

Apstrakcija: Suprematizam je bio radikalno apstraktan pokret. Maljevič je vjerovao da umjetnost treba biti oslobođena svih referenci na stvarni svijet. Njegovi radovi se sastoje od osnovnih geometrijskih oblika kao što su kvadrati, krugovi i pravokutnici.

Čista forma i boja: Suprematisti su koristili čiste boje i jednostavne oblike kako bi stvorili osjećaj reda i harmonije. Bijelina platna često je korištena kao pozadina koja naglašava čistoću oblika i boja.

Duhovnost: Za Maljeviča, suprematizam nije bio samo estetski već i duhovni pokret. Vjerovao je da apstraktni oblici mogu izraziti dublje duhovne istine i povezanost s univerzumom.

Redukcija: Suprematisti su težili redukciji forme do njenog najosnovnijeg izraza. Kroz ovu redukciju, vjerovali su da mogu doći do suštine umjetnosti.

Glavne faze suprematizma

Suprematizam se može podijeliti u nekoliko faza, od kojih svaka predstavlja različite aspekte Maljevičevog istraživanja forme i prostora.

Rani suprematizam (1913-1915): Ova faza obuhvaća prve radove u kojima Maljevič eksperimentira s apstrakcijom. Najpoznatiji rad iz ovog perioda je "Crni kvadrat" (1915), koji je postao ikona suprematizma i simbol radikalne apstrakcije.

Bijeli suprematizam (1916-1918): U ovoj fazi, Maljevič istražuje odnos između bijelog platna i geometrijskih oblika. Radovi iz ovog perioda često koriste bijele tonove i naglašavaju osjećaj prostora i beskonačnosti.

Pozni suprematizam (1919-1920): U posljednjoj fazi, Maljevič se okreće složenijim kompozicijama i istražuje trodimenzionalne forme. Njegovi radovi iz ovog perioda pokazuju veću kompleksnost i dinamičnost.

Glavni predstavnici suprematizma

Iako je Kazimir Maljevič najpoznatiji predstavnik suprematizma, ovaj pokret uključivao je i druge umjetnike koji su doprinijeli njegovom razvoju.

El Lisicki: El Lisicki, također poznat kao Lazar Markovič Lisicki, bio je ključna figura u suprematističkom pokretu i jedan od istaknutih ruskih umjetnika prve polovice 20. stoljeća. Rođen 1878. godine u Kijevu, Lisicki je bio multitalentirani umjetnik koji se istaknuo ne samo kao slikar već i kao arhitekt, dizajner i pedagog. Njegovo ime postalo je sinonim za suprematizam, dijelom zbog njegove bliske suradnje s Kazimirom Maljevičem, osnivačem pokreta. Lisicki je bio jedan od glavnih protagonista suprematizma, dijeleći s Maljevičem viziju apstraktne umjetnosti oslobođene od svih stvarnih referenci. Njegov rad bio je širokog spektra, obuhvaćajući slikarstvo, arhitekturu, dizajn interijera, tapiseriju i scenografiju. Lisicki je vjerovao da umjetnost treba biti integrirana u svakodnevni život, te je stoga aktivno sudjelovao u stvaranju novih formi i oblika primijenjene umjetnosti. Jedno od Lisickijevih najznačajnijih dostignuća bilo je njegovo djelo na propagandnim plakatima tijekom ranih godina Sovjetskog Saveza. Njegovi plakati, karakterizirani snažnim geometrijskim

oblicima i jasnim bojama, bili su ne samo umjetnička djela već i sredstvo za promociju revolucionarnih ideja i političkih ciljeva nove vlasti.

Liubov Popova: Popova je bila jedna od rijetkih žena u avangardnim umjetničkim krugovima tog vremena. Njezini radovi kombiniraju suprematističke principe s konstruktivizmom i istražuju dinamiku oblika i prostora.

Aleksandar Rodčenko: Iako poznatiji po svom radu u konstruktivizmu, Rodčenko je u ranim fazama svoje karijere bio pod utjecajem suprematizma. Njegovi rani radovi pokazuju interes za geometrijsku apstrakciju i čiste forme.

Suprematizam u arhitekturi i dizajnu

Suprematizam nije ostao ograničen samo na slikarstvo. Njegovi principi su našli primjenu i u arhitekturi, dizajnu, grafici i drugim oblicima vizualne umjetnosti.

Arhitektura: Suprematistički principi su inspirirali mnoge arhitekte tog vremena. El Lisicki, na primjer, radio je na projektima koji su koristili suprematističke forme u dizajnu zgrada i prostora. Ovi projekti često su ostajali na razini skica i idejnih rješenja, ali su imali značajan utjecaj na kasniji razvoj moderne arhitekture.

Grafički dizajn: Suprematizam je imao snažan utjecaj na grafički dizajn, posebno u kontekstu propagande i reklamnog materijala. El Lisicki i drugi umjetnici koristili su suprematističke principe za stvaranje dinamičnih i efektnijih plakata, knjiga i časopisa.

Primjena u svakodnevnom životu: Suprematizam je utjecao i na dizajn predmeta svakodnevne upotrebe, kao što su tekstil, keramika i namještaj. Ovi predmeti često su kombinirali funkcionalnost s apstraktnim oblikovanjem, što je bilo u skladu sa suprematističkim idealima.

Utjecaj i naslijeđe suprematizma

Suprematizam je imao dubok i trajan utjecaj na razvoj moderne umjetnosti. Njegovi principi su inspirirali mnoge umjetničke pokrete i umjetnike širom svijeta.

Konstruktivizam: Jedan od najdirektnijih nasljednika suprematizma je konstruktivizam. Mnogi umjetnici koji su započeli svoju karijeru u okviru suprematizma, kao što su El Lisicki i Rodčenko, kasnije su se okrenuli

konstruktivizmu. Ovaj pokret je kombinirao apstraktne forme s funkcionalnim dizajnom i imao je snažan utjecaj na industrijski dizajn i arhitekturu.

De Stijl: Nizozemski umjetnički pokret De Stijl, čiji su najpoznatiji predstavnici Piet Mondrian i Theo van Doesburg, dijelio je mnoge principe sa suprematizmom. Fokus na osnovne geometrijske oblike i čiste boje bio je zajednički objema strujama.

Apstraktni ekspresionizam: Iako je apstraktni ekspresionizam nastao nekoliko desetljeća nakon suprematizma, mnogi umjetnici ovog pokreta prepoznali su značaj Maljevičevog rada. Apstraktni ekspresionisti, poput Jacksona Pollocka i Barnettia Newmana, istraživali su mogućnosti apstrakcije na način koji je bio pod utjecajem ranih avangardnih pokreta.

Minimalizam: Suprematistički fokus na redukciju forme i eliminaciju suvišnih elemenata pronašao je odjek u minimalističkoj umjetnosti. Umjetnici kao što su Donald Judd i Dan Flavin prepoznali su važnost čistih oblika i prostora, čime su nastavili tradiciju započetu u suprematizmu.

Suprematizam je bio revolucionarni umjetnički pokret koji je redefinirao pojam umjetnosti i njenog izraza. Njegovi principi apstrakcije, čiste forme i boje, duhovnosti i redukcije oblikovali su razvoj moderne umjetnosti i imali trajan utjecaj na mnoge kasnije umjetničke pravce. Maljevičev rad, posebice ikonički "Crni kvadrat", predstavljao je radikalni prekid s prošlošću i uvod u novu eru apstraktne umjetnosti. Suprematizam je pokazao da umjetnost može biti sredstvo za izražavanje univerzalnih istina i duhovnih iskustava, oslobođena od prikaza materijalnog svijeta.

Utjecaj suprematizma protezao se daleko izvan granica Rusije, nadahnjujući umjetnike i pokrete diljem svijeta. Konstruktivizam, De Stijl, apstraktni ekspresionizam i minimalizam samo su neki od umjetničkih pravaca koji su prepoznali i integrirali suprematističke ideje u svoje vlastite prakse. Suprematizam je također ostavio traga u arhitekturi, dizajnu i grafičkim umjetnostima, utječući na način na koji razmišljamo o oblikovanju prostora i predmeta u našem svakodnevnom životu.

Osim estetskog utjecaja, suprematizam je imao i duboko filozofsko značenje. Maljevičeva potraga za čistoćom forme i boje odražavala je dublju težnju za duhovnom slobodom i transcendencijom. U vremenu velikih društvenih i političkih promjena, suprematizam je predstavljao umjetnički odgovor na kaos i nesigurnost, nudeći viziju harmonije i univerzalne povezanosti.

Danas, više od sto godina nakon svog nastanka, suprematizam ostaje relevantan i inspirativan. Njegova jednostavnost i dubina nastavljaju privlačiti umjetnike i gledatelje, podsjećajući nas na beskrajne mogućnosti apstraktne umjetnosti. Suprematizam nas uči da umjetnost nije samo odraz vanjskog svijeta, već i sredstvo za istraživanje unutarnjih stvarnosti i duhovnih dimenzija.

Kao pokret, suprematizam je bio kratkotrajan, ali njegov utjecaj je neosporan i dugotrajan. Kazimir Maljevič i njegovi suvremenici ostavili su neizbrisiv trag u povijesti umjetnosti, otvorivši vrata novim načinima razmišljanja i stvaranja. Njihov rad nas podsjeća na važnost inovacije, hrabrosti i vjere u snagu umjetnosti da transformira naše živote i svijet oko nas. Suprematizam, sa svojim radikalnim odbacivanjem tradicionalnih formi i strastvenom potragom za čistoćom i duhovnošću, ostaje jedna od najznačajnijih i najutjecajnijih epizoda u povijesti moderne umjetnosti.

Literatura:

1. Hrvatska enciklopedija – Suprematizam - <https://enciklopedija.hr/clanak/suprematizam>
2. Britannica – Suprematism - <https://www.britannica.com/art/Suprematism>
3. Hrvatska enciklopedija – Kazimir maljevič - <https://www.enciklopedija.hr/clanak/maljevic-kazimir>
4. Hrvatska enciklopedija - Lisicki, Eliezer Markovič - <https://www.enciklopedija.hr/clanak/lisicki-eliezer-markovic>
5. MoMa - Liubov Popova - <https://www.moma.org/artists/4694>